

**INP
PAN**

dr Daria Danecka

Zakazy obowiązujące na terenie parków krajobrazowych

Reguły, gmina Michałowice, 24 czerwca 2022 r.

**INP
PAN**

- Zakazy właściwe dla danego parku krajobrazowego lub jego części, **określa uchwała sejmiku województwa** o utworzeniu parku krajobrazowego lub powiększeniu jego obszaru.
- Zakazy te **są wybrane** spośród zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2022, poz. 916 ze zm., dalej skrót: u.o.p.) i **nie mają bezwzględnego charakteru.**
- Zakazy te powinny wynikać z potrzeb ochrony parku krajobrazowego.
- Jeżeli jakiegoś zakazu w art. 17 ust. 1 u.o.p. nie ma, to sejmik województwa **nie może** go do uchwały wprowadzić.

*Artykuł 17 u.o.p. został znowelizowany tzw. ustawą krajobrazową, czyli ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774), która dodała do niego nowe ust. 1a, 1b, 3a i 5.

W parku krajobrazowym **mogą być
wprowadzone następujące zakazy:**

(art. 17 ust. 1 u.o.p.)

**INP
PAN**

**INP
PAN**

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, **z wyjątkiem** amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, **jeżeli** nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

**INP
PAN**

- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, **z wyjątkiem** prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, **jeżeli** zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
- a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne;
- **z wyjątkiem** obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;

**INP
PAN**

- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od krawędzi brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego;
- 9) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 10) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 11) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 12) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 13) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 14) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

**INP
PAN**

Zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Ustawodawca odsyła do ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022, poz.1029 ze zm.)

NAJWAŻNIEJSZE DEFINICJE

Przedsięwzięcie zdefiniowane w art. 3 ust. 1 pkt 13 tej ustawy jako zamierzenie budowlane lub inną ingerencję w środowisko polegającą na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu, w tym również na wydobywaniu kopalin; przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno przedsięwzięcie, także jeżeli są one realizowane przez różne podmioty;

Kluczowym terminem tej ustawy w odniesieniu do przedsięwzięć jest **ocena oddziaływania [PLANOWANEGO] przedsięwzięcia:**

- **na środowisko** (art. 3 ust. 1 pkt 8)
- **na obszar Natura 2000** (art. 3 ust. 1 pkt 7).

**INP
PAN**

Artykuł 59 tej ustawy wprowadza kategorię **przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko**:

- 1) **zawsze** – realizacja tych przedsięwzięć **zawsze** wymaga przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko,
- 2) **potencjalnie** – realizacja tych przedsięwzięć wymaga przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko wtedy, kiedy organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wyda postanowienie zobowiązujące do przeprowadzenia takiej oceny i postanowienie to stanie się ostateczne.

Wykaz tych przedsięwzięć określa rozporządzenie RM z 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839), które:

- ✓ w § 2 ust. 1 zawiera wykaz przedsięwzięć mogących **zawsze** znacząco oddziaływać na środowisko (kategoria I),
- ✓ w § 3 ust. 1 zawiera wykaz przedsięwzięć mogących **potencjalnie** znacząco oddziaływać na środowisko (kategoria II).

**INP
PAN**

Zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień

Artykuł 17 ust. 1 pkt 3 u.o.p. umożliwia wprowadzenie zakazu likwidowania i niszczenia zadrzewień, ale **tylko** trojakiemu rodzajowi:

- 1) śródpolnych, tj. rosnących wśród pól,
- 2) przydrożnych, tj. zieleń przydrożną w rozumieniu art. 4 pkt 22 ustawy o drogach publicznych – roślinność umieszczoną w pasie drogowym, mającą na celu w szczególności ochronę użytkowników drogi przed oślepianiem przez pojazdy nadjeżdżające z kierunku przeciwnego, ochronę drogi przez zawiewaniem i zaśnieżaniem, ochronę przyległego terenu przed nadmiernym hałasem, zanieczyszczeniem powietrza, wody i gleby,
- 3) nadwodnych, tj. rosnących nad wodami.

Zakaz przewidziany w art. 17 ust. 1 pkt 3 nie ma charakteru bezwzględny

**INP
PAN**

Strefy ochrony krajobrazów w parku krajobrazowym

W art. 17 ust. 1a ustawodawca szczególnie wyróżnił strefy, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody, tj. strefy ochrony krajobrazów stanowiące w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczone w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy o planowaniu przestrzennym, istotne dla zachowania walorów krajobrazowych parku krajobrazowego.

W strefach ochrony krajobrazu wyznaczanych planem ochrony parku krajobrazowego muszą być wprowadzone zakazy, które ustawodawca zróżnicował w zależności od tego, czy te tereny są, czy nie są objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

**INP
PAN**

Art. 17 ust 1a u.o.p.

W parku krajobrazowym, w strefach, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 7, dla terenów:

1) objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego **wprowadza się** zakazy:

- a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,
- b) zalesiania;

2) nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego **wprowadza się** zakazy:

- a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,
- b) lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających od lokalnej formy architektonicznej,
- c) lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m,
- d) zalesiania.

*Regulacja ta nie oznacza, że zawsze muszą być wprowadzone zakazy zalesiania i budownictwa, ponieważ zgodnie z art. 20 ust. 4 pkt 7 to plan ochrony wskazuje, które z zakazów wymienionych w art. 17 ust. 1a obowiązują w danej strefie ochrony krajobrazu.

**INP
PAN**

Projekt uchwały - planu ochrony dla parku krajobrazowego - w części dotyczącej wprowadzenia zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a, **wymaga uzgodnienia z właściwą miejscowo radą gminy.** (art. 19 ust. 6c u.o.p.)

Rada gminy może odmówić uzgodnienia projektu uchwały (planu ochrony dla parku krajobrazowego), **wyłącznie** w przypadku, gdy wprowadzenie zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a, prowadziłyby do ograniczenia możliwości rozwojowych gminy wynikających z ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w stopniu nieproporcjonalnym do wartości jakie park krajobrazowy ma chronić. (art. 19 ust. 6e u.o.p.)

**INP
PAN**

Art. 20 ust. 4 pkt 7 u.o.p.

Plan ochrony dla parku krajobrazowego zawiera określenie granic stref ochrony krajobrazów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych parku krajobrazowego, **wraz ze wskazaniem które z zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a (W STREFACH OCHRONY KRAJORAZU), obowiązują w danej strefie.**

Art. 20 ust. 4a pkt 3 u.o.p.

Plan ochrony dla parku krajobrazowego, w części dotyczącej wprowadzenia zakazów W STREFACH OCHRONY KRAJORAZU **jest aktem prawa miejscowego.**

**INP
PAN**

Art. 17 ust. 1b u.o.p.

W parku krajobrazowym zakazuje się niszczenia i uszkodzania obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w planie ochrony dla parku krajobrazowego.

Warunkiem obowiązywania zakazu jest wskazanie takich obiektów w planie ochrony parku krajobrazowego, ale jeżeli one zostały wskazane w takim planie, to obowiązują już z mocy prawa, bez potrzeby wprowadzania ich do uchwały o utworzeniu parku krajobrazowego.

**INP
PAN**

Umyślne naruszenie zakazów to **WYKROCZENIE**

Zgodnie z art. 127 pkt 1 lit.c u.o.p.:

Kto umyślnie narusza zakazy obowiązujące w parkach krajobrazowych podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 129 u.o.p.

W razie ukarania za wykroczenie określone w art. 127 albo w art. 131 lub skazania za przestępstwo określone w art. 127a, art. 128 albo w art. 128a **sąd może orzec:**

- 1) przepadek** przedmiotów służących do popełnienia wykroczenia lub przestępstwa oraz przedmiotów, roślin, zwierząt lub grzybów pochodzących z wykroczenia lub przestępstwa, chociażby nie stanowiły własności sprawcy;
- 2) obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego**, a jeśli obowiązek taki nie byłby wykonalny - **nawiązkę do wysokości 10 000 złotych** na rzecz organizacji społecznej działającej w zakresie ochrony przyrody lub właściwego, ze względu na miejsce popełnienia wykroczenia lub przestępstwa, wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

**INP
PAN**

**Wyrok
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 14 stycznia 2020 r.
II OSK 516/18**

Plany ochrony parków krajobrazowych stanowią jedynie wskazówki i wytyczne dla aktów prawa miejscowego. Zawarte w nich ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz planów zagospodarowania przestrzennego adresowane są do organów uchwalających studia i plany, nie mogą natomiast być uznane za samoistne zakazy, wywierające bezpośrednie skutki prawne. Ustalenia te powinny być uwzględnione przy sporządzaniu aktów planistycznych, nie mają jednak wiążącego charakteru w sprawach o ustalenie warunków zabudowy.

Ustawa z 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu nie wprowadza przepisów o tym, że plan ochrony parku krajobrazowego nie może być ustanowiony przed sporządzeniem audytu krajobrazowego, co oznacza, że takie plany mogą być uchwalane przed jego sporządzeniem.

Unormowania planu ochrony parku krajobrazowego uzyskują pierwszeństwo przed normami wynikającymi z uchwały sejmiku powołującej park krajobrazowy i określającej jego reżim prawny. W tym sensie plan ochrony może modyfikować reżim prawny parku krajobrazowego.

Dziękuję za uwagę!

Dr Daria Danecka
Instytut Nauk Prawnych
Polska Akademia Nauk

dariadanecka.pl

